

על סדר היום

והבדילנו מן השוטים

מהיכן עזות המצח לשטוף את מוחם של ההמונים כאילו ישנה איזו "נוסחת קסמים" ספציפית ועכשווית, שהיא ורק היא מביאה את ההצלחה והישועה. כאילו ניתן ליצור איזה "שטר בטחון" ע"י גורם נבואי, כביכול, שמבטיח זאת, ובאם לא תשתתף במסלול ספציפי זה – אזי ח"ו אין עצה בידך לבקש רחמים על הזקוק לישועה, וממילא ייגזר עליו "למוות ולא לחיים" רח"ל, ואתה במו ידיך גורם למוותו של החולה ל"ע"!!... • אין ספק שכל יהודי חרדי נורמלי, השקוע בחיי תורה כמקדמת דנא, היה אמור להתקומם, לנוכח תופעות ופרסומים מסוג זה, שמציפים את הרחוב החרדי מכל עבר; אך מה קורה בשטח? - כולם שותקים. דממה מוחלטת • מתברר שחלק גדול מ'המיינסטרים החרדי' איבד כל חוש ביקורת, ומתנהג כציבור נבון ומוכה בסנוורים שצועד כסומא בארובה אחרי כל תעמולה זולה ודמגוגית

נ. זאבי

זה. כמה סילוף של מושגים יסודיים באמונה תמימה של כל יהודי מנחילים כאן.

הרי לא מדובר בעשיית צדקה ומעשים טובים למען חולה, בצורה כזו או אחרת, מתוך הכרה בכך שאחרי הכל, איש אינו יודע חשבוניות שמים והאם הזכויות שיתווספו אכן יועילו שייגזר דינו לחיים, שהרי הכל בידי שמים. כאן מוצע פתרון ברור וממוקד שאין לו תחליף, כ"התחייבות" בלתי מסוייגת: "שטר שגזר לכם חיים".

זאת ועוד: כל התפילות, הקבלות, המעשים הטובים ואף נתינות הצדקה "שלא לכתובת הנכונה" - לא יוכלו להוות אלטרנטיבה לאותו "שטר נדיר שמבטיח חיים, ממש כך". ועל כן היזהר והישמר: אם לא תחתום על שטר ספציפי ואם לא תתרום בדיוק כפי הנוסחה שהציבו בפניך, אזי מאומה לא יעזור. אם רק נתקע כרטיס האשראי, השיחה נותקת, או כל תקלה טכנית אחרת, אז אבד כל סיכוי. וכי מה תעשה? - תתרום צדקה לכתובת אחרת ותבקש שזכות הצדקה ההיא תעמוד לרפואת החולה? - מה זה יעזור? הרי רק אם תפעל באופן ייחודי ומדוייק, בעשיית "שטר" וע"י תרומה לכתובת ספציפית ומוגדרת שהוכתבה לך, כך ורק כך יוענק לך "ביטוח", ואילו ביחס לכל צורה אחרת שבה תבחר, אולי עדיף שכבר תזמין חברא קדישא...

מרום התעמולה המחפירה והצעקנית הזו, כמעט וגשכח כיצד נהגו בכלל ישראל בכל הדורות. יהודי שיש לו חולה קשה בתוך ביתו, רח"ל, היה שופך שיח לפני בוראו; הוא משפחתו וידידיו היו עורכים תפילות רבים ומקבלים קבלות וחזיונים לזכות החולה; וכן "הולך אצל חכם ומבקש עליו רחמים - מבקש פני הרב תופס ישיבה שיברך אותו" (כלשון הגמרא במסכת בבא בתרא ובנמוקי יוסף, ונפסק להלכה ברמ"א סימן של"ו) ועוד כהנה וכהנה שפע של מעשים טובים. תחינות מקרב לב וחזיונים רוחניים.

כל זה נעשה מתוך חשיבה יהודית נכונה והכרה פנימית עמוקה באמונה שלימה במלך רופא רחמן ונאמן, מסובב כל הסיבות אשר הוא לבדו עשה, עושה יעשה לכל המעשים, הקרוב לכל קוראיו, לכל אשר יקראוהו באמת. וידועים דברי רבותינו בענין זה וכפי שהובא אודות מרן בעל 'קהלות יעקב' דצוק"ל נ' רבינו התרעם מאד על 'המאדע' שנתפשטה גם אצל ציבור הבני תורה, אשר על כל דבר קטן, תיכף רצים לבקש ברכה, ומבזבזים על זה זמן יקר של לימוד תורה וקיום מצוות, אמנם, הוסיף רבינו, יש ענין לבקש ברכות, אבל את העיקר שוכחים, והוא, התפילה של החולה עצמו וכל הקרובים אליו, שתפילתם היא יותר אמיתית וכנה והיא מקובלת יותר - 'תולדות יעקב', עמוד קכ"ד.

מהיכן אפוא עזות המצח לשטוף את מוחם של ההמונים כאילו ישנה איזו "נוסחת קסמים" ספציפית ועכשווית, שהיא ורק היא מביאה את ההצלחה והישועה. כאילו ניתן ליצור איזה "שטר בטחון" ע"י גורם נבואי, כביכול, שמבטיח זאת, ובאם לא תשתתף במסלול ספציפי זה - אזי ח"ו אין עצה בידך, וממילא ייגזר עליו "למוות ולא לחיים" רח"ל, ואתה במו ידיך גורם למוותו של החולה ל"ע"!!...

ברור לכולנו שהתעמולה הלזו אינה פועלת מאומה על בני התורה המבינים בעם, וקוראי בטאון עולם התורה, ודאי מעלים חיוך כאוב לנוכח הציטטות של הפרסומים השונים שהובאו כאן. אך אין להתעלם מהמציאות העגומה שבה תעמולה זו קונה שביתה בלבבות, ומסתובבים בריכוזים החרדיים המונים ששוכנעו לחלוטין כי יש "פוטנט" אחד, אחד ויחיד, להבטחת חיים. יש גורם ארצי אחד אשר הוא "חותך חיים לכל חי", הוא "רופא כל בשר ומפליא לעשות", ולמעלה מכך - הוא "ממית ומחיה".

רוח זרה, רוח עבודה זרה היא בתוכנו. שהרי אפילו ביחס לחוגים מהעם שבשדות, שתמיד היו קרובים יותר מציבור < המשך בעמ' 12

הפרסומות זועקות: "זו ההזדמנות האחרונה לזכות בשטר הנדיר שיבטיח לכם שנת חיים. מדובר בשטר נדיר שמבטיח חיים, ממש כך. השטר שזכה לביקוש חסר תקדים בערב הימים הנוראים מגיע כעת לסיומו ורק עוד בודדים ממש יוכלו להצטרף ולזכות בשטר הנדיר הזה - שטר שיבטיח לכם חיים, שיבטיח לכם את שנת תשפ"ב".

ובהמשך: "שטר כזה אסור לכם לפספס, שטר כזה שגזר לכם חיים, אתם חייבים שיהיה ברשותכם. והרי זה לא משהו של מה בכך, די להביט בכל אותם משפחות שנשברו במהלך השנה החולפת ולהבין עד כמה אנו זקוקים לרחמי שמים בכדי לזכות להמשך שנה של חיים טובים. כעת זה הרגע שלנו, הרגע שבו אנו חייבים לזכות בשטר ההיסטורי הזה, שטר שגזר לנו חיים להמשך השנה הקרובה, שטר שכשמו כן הוא, שטר 'מובטחים לחיים'. אסור לנו להחמיץ, זוהי ההזדמנות האחרונה שלנו לזכות לשטר הנדיר הזה. די לראות את האסונות שהתרחשו מאז תחילתה של השנה ולהבין עד כמה אנו זקוקים לשטר הזה..."

עד כאן מקצת מהציטטות כפי שמתפרסמות בקרב הציבור החרדי. לא יאומן.

בשלב הבא, כאשר ההצהרות היומרניות-כפרניות אודות "שטר שגזר חיים", לא הפיקו את מירב ההכנסות, הוחל בעליית מדרגה במסע הפחדת ההמונים הנבערים.

בעלוני תעמולה ובכתבות פרסומיות בעתונות החרדית הובאו סיפורים מצמררים שנוסחו בציריות מרטיטה, אודות משפחות שרכשו את "שטר מובטחים לחיים" מדי שנה בשנה למען אחד מבני המשפחה שלקה בחולי קשה, ובאחת השנים כשהתקשרו כדי לחדש את ה"שטר" וחלה תקלה שבגינה המזכירה לא הצליחה להעביר את כרטיס האשראי - נפטר בן המשפחה מחוליו בתוך ימים ספורים...

למותר לציין כמה ציניות ורשעות טמונה בתעמולה מסוג

ההידרדרות של המימסד החרדי ועדדיו, נעשתה בשנים הללו באמצעות שתי זרועות שפעלו במקביל. הזרוע האחת דיכאה את כלי החשיבה והביקורת התבונית של עולם התורה, והפכה רבים לאספסוף חסר דעת המפקיר עצמו לתעמולה ירודה ולאמונות טפלות למכביר, והזרוע השניה דאגה שהוואקום שנוצר יתמלא ברוחות רעות של רפורמות וכרסום רעיוני, שבעבר נחשבו כההליכים שלא יעלו על הדעת, אך מצאו להן מקום כאשר שלטון הדעת והביקורת העצמית יצאו לחופשה מתמשכת

הכל חייבים להודות כיום, שלאחר השינויים הדמטיים לרעה שמתחוללים ללא הרף באטמוספירה של הריכוזים החרדיים, רק מי שהיתה לו התבונה להתבדל מהרוח השלטת ומנגנוני התעמולה שלה, ובראש ובראשונה לשלוף ולהוציא את ילדיו מבעוד מועד ממוסדות החינוך הכלליים, הציל את ביתו מההשתטות ההמונית, וממסע ההזיות והבדיות, שהפכו לחלק מסדר יומו של הציבור החרדי הכללי. רק כך הצליחו בני התורה המבינים בעם, ליצור פינה מבודדת של שפיות, המתנערת מכל בית המשוגעים שסביבותינו. אשרינו - שנשארו שפויים. ובתקופתנו, זה ממש לא פשוט

הנושא הכאוב שיוצג בטורים הבאים, אינו קל לליבון פומבי. אלא שבעקבות פנייתם של כמה תלמידי חכמים שליט"א שעוררו כי אין זו עת לחשות, וכדי שלא יאמרו "מדשתקי שמע מינה ניחא להו", נכתבים הדברים, ואף זאת בזהירות מירבית ושלא במלוא הביטוי החרף שבו היו אמורים להיכתב.

יש להקדים, כי אין הכוונה בדווקא לגורם כזה או אחר, וגם העובדות והציטטות שיוזכרו בהמשך, אינן אלא כמשל וכדוגמא, כפרטים המלמדים על הכלל, והכוונה להתמקד בתופעה כתופעה, ולא בכתובות ובדמויות.

הכוונה לדינמיקה מסוכנת שקנתה לה שביתה בשנים האחרונות בקרב הציבור החרדי, בעקבות תעמולה שיווקית צינית ואגרסיבית, שמבחינתה המטרה מקדשת את כל האמצעים, ואשר בסופו של יום הופכת ציבור בר דעת לציבור חסר דעת, שמפקיר עצמו ומוחו לפרופגנדה השלטת; לשטיפת מוח מתמדת שגובשה בידי יח"צנים וקופירייטרים חסרי מצפון וחסרי מעצורים, שגורמים להמונים לאבד כל חוש ביקורת אלמנטרית ולשעבד עצמם לתעשייה של קמיעות וסגולות בדויות, תוך סחר-מכר בקללות וברכות.

לא יאומן לראות כיצד האווירה הזו סוחפת אחריה גם ציבורים של לומדי תורה, כאלה שבימים כתיקונם לנים בעומקה של סוגיא ויודעים להעמיק בעיונה וללבן הגיונה של סברא, שאף הם מאבדים את דעתם ואת חוש הביקורת שלהם, בשל אותו מכול יח"צני שמשפיל את הציבור כולו לעפר.

זה קורה בהזדמנויות שונות: מדי כמה שנים בעת מערכות בחירות וסיטואציות דומות שמצריכות גיוס המונים בתוך תקופה קצרה, ובד בבד באופן קבוע ויומיומי בכל הנוגע לקמפיינים שנועדו לדרבן את הציבור לתרום ביד רחבה לגופים האמורים לעסוק בפעולות צדקה וחסד.

בכל המקרים הללו התפתחה לנגד עינינו תעשייה שלימה שמבקשת להפעיל את הרבדים הנמוכים בנפש האדם, לעורר בו פחדים ותקוות, חרדות כמוסות ואמונות טפלות, תוך שטיפת מוחו בתעמולה דורסנית שתגרום לו לקבל החלטות בצורה אמוציונאלית, שטחית וקלת דעת, ללא כל ביקורת מינימלית כפי שחונכנו בהיכלי התורה. וכך נכנעים ההמונים לפרופגנדה נכלולית שמבלי משים הולכת ועוקרת אמונה ובטחון בבורא העולם, תוך שכנוע של האדם לשים מבטחו בדמיון כוזב.

התועמלנים פונים ליהודים יראים ותמימי דרך ומשכנעים אותם לנהוג כהמונים נבערים מדעת, ולאחרונה ההתנהלות הצינית הזו נמצאת בעליית מדרגה, חצתה גבולות ועברה לעסוק בנושאים של חיים ומוות. היח"צנים הללו מציגים עצמם כמי שמייצגים גורמים ארציים שהפכו עצמם לגוף "ממית ומחיה", אשר "חותך חיים לכל חי", ובכוחם להחליט מי לחיים ומי למוות, מי בקצו ומי לא בקצו, וכך הם משכנעים את ההמונים כי מוטב שיפקידו בידם את גורלם וגורל משפחתם, אם רק חפצי חיים המה...

ציטוט לדוגמא, אחד מני רבים, מתוך עלוני התעמולה: "משפחה השותפה בקרן 'והסירותי מחלה מקרבך', התקשרה לברר איזה תשלומים לא ירדו בעקבות כרטיס שבוטל. התברר שהיה חודש אחד לפני כחצי שנה, בסביבות חודש אב, שהתשלום לקרן 'והסירותי' לא ירד באותו החודש. הפונה החל לצעוק בהתרגשות: אני לא מאמין, אני בהלם. אף אחד אצלנו במשפחה לא היה חולה, ואפילו לא בבידוד, ולפני כמה חודשים, בחודש אב נדבקתי בקורונה, והייתי מורדם מונשם כשבועיים, במצב קשה. רק עכשיו אני תופס שהחודש בו נדבקתי בקורונה הוא בדיוק החודש בו לא גבו ממנו את השותפות החודשית בקרן 'והסירותי' עליה הובטח 'שלא יהיה חולה בביתו'!".

הגימיק האחרון באותו פס ייצור ציני משווק להמונים: בעבור תרומה נכבדה, יונפק שטר של "מובטחים לחיים".

< המשך מעמ' 11

לומדי ותופשי התורה לעולם של "סגולות" ו"קמיעות" – גם אלו לא נהגו בכך בציניות שכזו, כחומר ביד היוצר הפרסומי, מתוך שחוק מר גיחוחך שיווקי, שמופץ בהמוניות זולה וגסה. ובפרט שאין ספק שגם התועמלנים הללו בתוכם, אינם מאמינים באמת בהבליהם הברודיים, בפסיליהם יצירי כפם, והם עצמם לועגים בליבם פנימה לכל השוטים הנסחפים אחר מסע ההפחדה והתקווה הבדיוני שיצרוהו יש מאין כמו ידם. אכן, רק אין יראת אלוקים במקום הזה, ובאין מורי דרך כמקדמת דנא, נערים משלו בם, ואין ספק שאף זאת תולדת הבז והקיריות, כאשר מכבים כל רגש אמיתי של קדושה ואיכפתיות לקיום היהדות, וזונחים את כל להט הקודש שהנחילונו אבותינו, אזי במקביל הכל הופך לרוח רדודה ופוחזת של ליצנות, עד כי אפילו ענינים הנוגעים לעיקרי האמונה הופכים לסחר-מכר.

•

אין ספק שכל יהודי חרדי נורמלי, השקוע בחיי תורה כמקדמת דנא, היה אמור להתקומם, לנוכח תופעות דוגמת "שטר מובטחים לחיים" ואביוזרייהו, שמציפות את הרחוב החרדי מכל עבר.

ומה קורה בשטח? – כולם שותקים. דממה מוחלטת. וכאן הבן שואל: האם בציבור החרדי הכללי אין עוד כמה יהודים טובים עם חשיבה בריאה ואלמנטרית שהדבר כואב להם? מן הסתם יש ויש. אלא מאי? – הם חוששים להביע דעתם ומפחדים לאבד את מעמדם, ולכן מעדיפים "לזרום" עם הזרם העכור של דור תעתועים שמאמץ לו מנהגים מוזרים ואמונות חדשות, לאחר שכמה שרלטנים מצאו את הדרך האפקטיבית לשטוף את מוחו כאוות נפשם, ואין איש פוצה פה ומצפצף. אמנם, יש לדעת שגם לשתיקה הרועמת הזו יש מחיר. דרך האדם להימשך אחר אנשי מקומו, כפי שכותב הרמב"ם בהלכות דעות, ובסופו של דבר, האטמוספירה השקרית, הכניעה לחשיבה ההמונית הגסה והחיים בחיק כסילים, נותנים את אותותם ומשתרשים גם בתת ההכרה של מי שסברו לשמור על שפיותם, אך בלא משים הפכו אט-אט לחלק בלתי נפרד מה"שבתך בתוך מרמה".

•

לכשתימצי לומר, אותו טמטום המוחין, ההשתטות כאורח חיים וההיטפשות קולקטיבית, שהשתלטו רח"ל על המונים בתקופתנו, הם הם גם המקור לכל הצרות בסוגיות הרעיוניות הקריטיות שעמהן מתמודד הציבור החרדי בשנים האחרונות. רבינו מרן ה'דרכי שמואל' זצוק"ל היה חוזר ושואל בכאב, כיצד זה צריכים כיום להסביר לאנשים מבוגרים דברים ברורים שעד לפני כמה שנים היו מובנים בפשטות

לכל ילד בן תשע.

אחת הסיבות למציאות עגומה זו היא, כי אכן אלו פרותיו הבאושים של תהליך ממושך שבו נסתמו ונאטמו המוחות, עד כי גם אנשים שהיו אמורים לנהוג בתבונה ובשיקול דעת, הגיעו למצב שבו ביטלו דעתם – פשוטו כמשמעו – מפני הסחף של רוח כסילות שהשתלט על כל חלקה טובה. את מקומה של חובת ההתבוננות ושלטון הדעת, שנחשבו תמיד כיסוד קיומו של עולם הישיבות, תפסו השטחיות הרדודה, ההמוניות גסת הרוח והחשיבה הפרימיטיבית, שנחשבו תמיד כסימן היכר של כל מי שלא זכה לרוממות השכלתנית שניטעה בנו בהיכלי התורה.

וכאשר נוצר חלל ההולך ונפער בתחום זה, אין פלא שגם אנשים בוגרים מתקשים להבין את מה שבעבר היה מבין כל ילד בן תשע, ומכאן קצרה הדרך לנכונות לבלוע בנקל כל תעמולה המכשירה את הדרך לכרסום בענינים יסודיים. "על חטא שחטאנו לפניך בבלי דעת" – "חסרון הבנה הוא שורש גדול לחטאים" (מכתב מאליהו', חלק ב').

בענין זה יש לציין בקצרה, כי גם התופעה המחרידה שחווינו לפני מספר שנים, כאשר רבים נסחפו לתת יד לרדיפות אכזריות ולהתרת דמם של ציבור בני התורה המבינים בעם, יסודה בשטיפת מוח המונית שהפכה ציבור חרדי ובוגרי ישיבות לאספסוף חסר מעצורים, שאינו עוצר עצמו לרגע כדי לחשוב האם יש הגיון במעשיו.

רבים עמדו אז מן הצד ושפשפו עיניהם בתדהמה – בפרט בעולם התורה בחו"ל – כשהם שואלים את עצמם: הכיצד ניתן להסביר את הטירוף ההמוני.

אך כאשר משביתים את החשיבה ההגיונית ואת הביקורת העצמית, מאפסנים את השכל הבריא והופכים לעדר עיוור הנוהה אחר תעמולה אגרסיבית ומטמטמת – קצרה הדרך למחזות המבישים והבלתי אנושיים שהתחוללו בבתי המדרשות ובבתי החינוך ועוד. (ומי שרצה להבין כיצד פועל המנגנון שמסוגל להפוך המוני אנשים נורמטיבים לחסרי דעת ו/או לחיות טרף, מתבקש לקרוא היטב את דברי מרן ה'קהלות יעקב' זצוק"ל בספרו 'חיי עולם', פרק כ"ה, "כיצד מפצים דעות כוזבות").

אולי ראויים הדברים למאמר בפני עצמו, אך בקצרה ניתן לציין, כי בהתבוננות לאחור ניתן לראות שההידרדרות של המימסד החרדי ועדריו, בכל המובנים, נעשתה בשנים הללו באמצעות שתי זרועות שפעלו במקביל.

הזרוע האחת דיכאה את כלי החשיבה והביקורת התבונית של עולם התורה, והפכה רבים לאספסוף חסר דעת המפקיר עצמו לתעמולה ירודה ולאמונות טפלות למכביר ומקבל בהתלהבות כל גיהוק ושיהוק, והזרוע השניה דאגה שהואקום

שנוצר יתמלא ברוחות רעות של רפורמות וכרסום רעיוני, שבעבר נחשבו כתהליכים שלא יעלו על הדעת, אך מצאו להן מקום כאשר שלטון הדעת והביקורת העצמית יצאו לחופשה מתמשכת.

•

מכל זה ניתן להסיק רק מסקנה אחת: חלק גדול מ'המיינסטרים החרדי' מתנהג כציבור נבוך ומוכה בסנוורים שצועד כסומא בארובה אחרי כל תעמולה זולה ודמגוגית. יש לכך משמעות מעשית ברורה. הכל חייבים להודות כיום, שלאחר השינויים הדרמטיים לרעה שמתחוללים ללא הרף באטמוספירה של הריכוזים החרדיים, רק מי שהיתה לו התבונה להתבדל מהרוח השלטת ומנגנוני התעמולה שלה, ובראש ובראשונה לשלוף ולהוציא את ילדיו מבעוד מועד ממוסדות החינוך הכלליים, הציל את צאצאיו מההשפעה הסביבתית-חברתית על כל היבטיה והשלכותיה (מלבד ההצלה מההתערבות ההרסנית של השלטון).

היתה זו הצלה של ממש, לא רק הצלה ממוקדת מן השהות בכיתה אחת עם ילדים למשפחות של חרד"שים וחרד"קים למיניהם; לא רק מטפטוף מרעיל של מושגים שנשמעים בפי החברים לספסל הלימודים, שמכח "שותא דינוקא" המיואב מבתיהם, באים ומציבים סימני שאלה על כל אורח החיים של משפחה תורתית – אלא גם מההשתטות ההמונית, ומסע ההזיות והבדיות, שהפכו לחלק מסדר יומו של הציבור החרדי הכללי. רק כך הצליחו בני התורה המבינים בעם, ליצור פינה מבודדת של שפיות, המתנערת מכל בית המשוגעים שסביבותינו.

אשרינו שהתלכדנו כציבור איכותי, הממשיך בדרך רבותינו; כציבור שממשיך לדבוק באמונת אבות, באמונה ה"מיושנת" המדריכה אותנו כיצד ינהג יהודי שצרה פוקדת את ביתו ח"ו, כמו שעשו אבותיו ואבות אבותיו, בטרם הגיעו לעולם כל "הפטנטים" היח"צניים למיניהם, שמציעים "ישועה אינסטנט" מודל 2021 ומכריזים על עצמם כמי שבידם לגזור חיים ומוות.

אשרינו שיש לנו מוסדות איכותיים, שאליהם לא זולגת כל שטיפת המוח הזו. שילדינו, בנינו ובנותינו, מהכיתות בתלמוד תורה ועד לספסלי הישיבות, מגני הילדים ועד לסמינרים, לא שומעים מחבריהם על הוויית החיים המעוותת הלזו, שאותה מפנימים כיום ילדים חרדים רבים לאחר ששמעו זאת בבתיהם ובסביבתם החברתית מפי הוריהם ושכניהם הפתאים, המבולבלים והנאיבים, שניתן לשווק להם כל רעיון הזוי.

אשרינו – שנשארנו שפויים. ובתקופתנו, זה ממש לא פשוט.

"היא הנותנת - חלילה לנו להרפות מלפקוח עינים" "צאן מרעיתכם יתבע מכם את אשמת שתיקתכם, על שלא הזהרתם את התועים מבעוד מועד"

מלפקוח עינים, בהתחשב עם הנימוקים שהזכרתם. דווקא היא הנותנת: בסופו של דבר יתגלה קלונו של משיח השקר ומי יודע אם לא יוטלו חסידיו השוטים לזרועות השמד, מרוב יאוש ואכזבה, במה תצטרדקו אתם הרבנים, כאשר צאן מרעיתכם יתבע מכם את אשמת שתיקתכם, על שלא הזהרתם את התועים מבעוד מועד?"

ור"מ שנפלד סיים: אילו היו כל בני דורו מסכימים אוזניהם למחאתו וזעקתו של ה'ציצת נובל צבי', היו אולי רבים נחלצים מהמשבר הקשה והזעזוע הנורא שאירעו כאשר באה היקיצה וההתפכחות מהזיות הגאולה המזוייפת.

הדברים מובאים כאן כמשל בלבד וכאסואסציה רחוקה, אך יש בה כדי להמחיש עד כמה שגויה היא הגישה לפיה "העיקר התוצאה, העיקר שבזכות זה עושים דברים טובים". אדרבה, הטקטיקה המרושעת המביאה לניצול ציני של מצוקתם הנפשית של יהודים המצויים בעת צרה, עלולה להביא לתוצאות נוראות, ויש לחשוש שחלוקה סייטונאית של הבטחות כוזבות להמונים, תערער בקרבם בבוא היום חוסר אמן ואמונה גם בנושאים מהותיים, לאחר שאותם "גימיקים" והבטחות ציניות וחסרות כיסוי, שנחשבו בעיני ההמונים כחלק מעיקרי אמונתם, התנפצו והביאו לערעור נפשי ולהטלת ספק בכל עולמם הרוחני.

ובנוסף - ברור שאדם השטוף בקול צלצלי ההבל, התעמולה השטחית וקלות הראש, לא יכול לחיות בדעת ד', וכל אורח מחשבתו נעשה מתוך שפל המדרגה של קטנות הדעת, כפי שאנו חווים בעינינו על כל צעד ושעל את פירותיה הבאושים של רוח עושים זו.

עם זאת, כתב, מידת הצדק מחייבת אותנו לדון את הנבוכים והמעורפלים עם קום המדינה, לכף זכות. קשה לשפוט אנשים המצויים בטלטלה רגשית עזה. המעבר הפתאומי משואה למדינה עצמאית כביכול, מסוגל היה להמם חלשי אופי והכרה. התחוללה כאן חזרה הסטורית על תעתועי המשיחיות של שבתי צבי, שבאו אף הם בסמוך אחרי גזירת ת"ח. מועקת הסבל האיום הלהיכה את הדמיון, שתר אחרי נחומים וכטובע נאחז בקורי עכביש.

ר"מ שנפלד כתב אז, כי ראוי לשם לקח לדפדף בספר 'ציצת נובל צבי' של רבי יעקב ששפורטש, אותו גאון, לוחם העשוי לבלי חת, שניצב כמעט יחיד במערכה והכריז בפני כל הדור השוגה: שבתי צבי שקר ומשיחותו שקר.

יש לזכור, הוסיף ר"מ שנפלד, כי לא רק עם המון נבער מדעת נאלץ רבי יעקב ששפורטש להיאבק, אלא גם עם חלק הארי של רבנים יושבים על מדין. כך למשל הוכיחו רבני אמסטרדם את רבי יעקב ששפורטש באגרותיהם בנימוק האופיני לטיעונם של אנשי 'המזרח' עם הקמת הציונות: "מה ממך יהלוך אם שבתי צבי משיח שקר הוא או אמת. העיקר מה הן תוצאות האמונה בו. והנה אלפים שעמדו על סף הטמיעה חוזרים למקורם, מתכוננים לעלות לארץ ישראל, מדקדקים מעתה במצוות וטהורים להרבות במעשים טובים, כהכשרה לגאולה. אפילו אם כדברך, מתעה ומתעתע שבתי צבי, אסור להפקיע את הבריות מאשלייתם, הגורמת להתעלותם הרוחנית".

הנה כי כן, גם בענין זה נשמעו הטענות בנוסח "העיקר התוצאה".

אולם רבי יעקב ששפורטש השיב: "חלילה לי להרפות

בשולי הדברים יוזכר, כי מפעם לפעם עולה בהקשר זה, מחוץ למחננו, שאלה צינית ומיתממת: למה, בעצם, לא להשתמש בשקר? אם השיטה עובדת בשטח – מה רע? הרי למעשה, בסופו של יום, זה מביא ל"תוצאות חיוביות". יהודים תורמים בדרך זו כספי צדקה למכביר ו/או מקיימים כל מיני הוראות של מורי דרכם מכח היח"צנות הנלווית שמבטיחה חיים וכו', אז מה איכפת לנו שמוליכים שולל את ההמונים הנבערים. אולי העיקר ה"תכליתי", העיקר ה"למעשה", והרי בזכות זה אנשים תורמים דה-פקטו לאחר שהסכימו תחת מסע ההפחדה להיענות בצורה עיוורת ולעשות כל מה שיבקשו מהם.

כמובן שאין מקום לשאלות מסוג זה. המטרה אינה מקדשת את האמצעים, ואין להשתמש בשיטות פסולות המנוגדות ליסודות אמונתו וחיייו של היהודי, אך ורק בתור "גימיקים" שיפיקו תוצאות שונות.

אגב, בהקשר רחב יותר נזכיר בנוגע לשאלות הללו, דברים נוקבים שנכתבו במאמר שפייסם בשעתו הסופר והפובליציסט הבלתי-נשכח רבי משה שנפלד זצ"ל, ב'דגלנו' בחודש מר-חשון תשכ"ד.

באותו מאמר הזכיר את האוירה ששררה בקרב הצבור התורתי בשנות המדינה הראשונות, כאשר, כלשונו, "אפילו בישיבות מסוימות ובכמה בתי חסידים לא נמנעו מלומר 'הלל' ביום העצמאות ויהודים בעלי ותק ועמדה בביתה של אגודת ישראל לחשו בעינים עצומות מדבקות על ה'אתחלתא דגאולה', שזכינו לה כפיצוי ותמורה בעד השואה".

אמנם, חלפו ימים ושנים, כתב, ורבים הכירו בטעותם. יחד